

ביה"ס השש שנתי המקיף
בגילה
מכללה טכנולוגית, עיריית י"י, ע"ש אסתר גרינברג

פרויקט ליום האישה הבין-לאומי

רוזלינד (רחל) אלזי פרנקלין

1920-1958, ילידת לונדון, מדענית וכימאית-פיזיקלית

רוזלינד פרנקלין נולדה ב-25 ביולי 1920 בלונדון למשפחה בריטית יהודית ממעמד כלכלי וחברתי גבוה. החלה ללמוד בשנת 1932 בבית הספר לבנות "סנט פול", שנודע ברמת לימודיו הגבוהה. היא בחרה ללמוד מקצועות שעניינו אותה – כימיה, פיזיקה ומתמטיקה. ב-1938 התקבלה פרנקלין לאוניברסיטת קיימברידג' ולמדה מקצועות אלה לתואר ראשון למרות התנגדות אביה לחינוך גבוה לנשים¹. בנוסף היא שלטה היטב בשפה הצרפתית.

לאחר קבלת תואר דוקטור הוצעה לפרנקלין עבודה במעבדה בפריז. היא חקרה בעיקר את מבנה הפחם ולמדה תוך כדי עבודתה את הטכניקות של קריסטלוגרפיה באמצעות קרני רנטגן, ידע שסייע לה בהמשך הקריירה המקצועית. היא גילתה שעל ידי חימום פחמנים ממקורות שונים לטמפרטורות גבוהות של עד 3,000 מעלות צלזיוס נוצרות שתי קבוצות של מבנה תרכובת הפחמן. לאחר עבודתה בפריז הגיעה לקינגס קולג' בלונדון לצורך מחקר מבנה המולקולות של חלבונים ושל חומצות הגרעין. התפקיד "הרשמי" של פרנקלין במעבדה - מדריכה ומנחה לדוקטורט. בקינגס קולג' היחס לנשים היה שוביניסטי (כך, למשל, בקומה השנייה של המעבדה היה חדר אוכל ומנוחה שהיה מיועד לגברים בלבד). פרנקלין נתפסה בקינגס קולג' כלא שייכת. אישה יהודייה הנמצאת במעבדה שבה לא מקבלים מישהו שונה או אחר. היא הראשונה להפיק מספר תמונות טובות של עקיפה של קרני רנטגן של מולקולת ה-DNA. כמו כן הראשונה שהבחינה בין שני סוגים או מצבים של המולקולה. למצב הראשון היא קראה גבישי והגדירה אותו כסוג A. למצב השני קראה לח והגדירה אותו כסוג B. פרנקלין השוותה ביניהם ומצאה הבדלים וקשרים של שני המצבים - חלק זה היה מהותי בעבודתה. מודל ה-DNA שגילתה היה בעל שני סלילים. היא הוכיחה שמודל ה-DNA של ווטסון וקירק, זוג מדענים שניסחו את המודל של ה-DNA, היה שגוי. לאחר מכן פאולינג וקורי, זוג מדענים שחקרו את ה-DNA טעו בהוכחתם שה DNA מורכב משלושה סלילים. בשנת 1951 פרנקלין הרצתה בסמינר בקינגס קולג' שם הציגה בפני הנוכחים את המידע שמצאה על ה-DNA. ווטסון הגיע להרצאות של פרנקלין כדי להוציא מידע על מודל ה-DNA של פרנקלין כדי לבנות מחדש את המודל לאחר שטעה בפעם הראשונה. בעקבות מידע זה ווטסון הוציא לאור ספר שנקרא "הסליל הכפול" שהתבסס על מידע שפרנקלין גילתה והציג אותו כמידע שלו. התהילה בעצם נגנבה מפרנקלין על ידי ווטסון וקירק. הם זכו בפרס נובל בשנת 1962 ארבע שנים אחרי מותה. בחודש מרץ 1953 עזבה פרנקלין את מעבדת קינגס קולג' והקימה מעבדה משלה ושם חקרה את מבנה הוירוס הגורם לשיתוק ילדים, אבל מותה קטע את המחקר.

DNA

ה-DNA היא מולקולת ענק המורכבת ממספר רב של תרכובות במבנה של סליל כפול (דמויי סולם).
ב-DNA נמצא כל החומר התורשתי שבגוף האדם.
ה-DNA מייצר את החלבונים ה"בונים" את הגוף שלנו.

קראו, סיכמו, צרכו וציפו!

כל שיר, חן אפרס וארז אוחנה

כיתה ח

התנחיות

סופר אלעד, מורה לעברית ומדריכה למדור במשה"ח

סופר אלעד, מורה לעברית ומדריכה למדור במשה"ח

בית"ס השש שנתי המקיף
בגילה

מכללה טכנולוגית, עירוני י"ז, ע"ש אסתר גרינברג

פרויקט ליום האישה הבין-לאומי

רוזה פארקס

1913-2005, אלבמה, פעילה לזכויות האזרח

רוזה פארקס נולדה באלבמה בשנת 1913 ורוב חייה עבדה כתופרת, והייתה נשואה לריימונד פארקס שהיה חבר באיגוד הלאומי לקידום אנשים צבעוניים. היא הייתה אפרו-אמריקאית ופעלה בתנועה לזכויות האזרח. כמו כן התפרסמה בעולם בשל סירובה לפנות את כיסאה באוטובוס לאדם לבן, וזה הביא למודעות הציבור בנושא ההפרדה הגזעית. בעקבות מעצרה התחיל **חרם האוטובוסים של מונטגומרי** בעזרתו של מרטין לותר קינג. בזכות השפעתה בוטלו חוקים רבים של מדיניות ההפרדה הגזעית.

בשנים 1943-1957 כשהייתה פעילה בתנועה אמריקאית לזכויות האזרח, נקבעו חוקים בנוגע למקומות הישיבה בתחבורה הציבורית, לפיהם דרשו משחורים לפנות את מושבם ללבנים. ב-1 בדצמבר באותה שנה עלתה רוזה פארקס לאוטובוס והתיישבה. גבר לבן דרש ממנה לפנות את מושבה והיא סירבה לקום. היא נכלאה ונקנסה ב-14 דולר. בעקבות מעצרה הכומר מרטין לותר קינג הוביל את **מאבק חרם האוטובוסים של מונטגומרי**. למאבק היו שתי תוצאות חשובות: **חברת האוטובוסים הציבורית ביטלה את מדיניות ההפרדה הגזעית בתחבורה הציבורית, וב-13 בנובמבר בית המשפט החליט שמדיניות ההפרדה הזאת נוגדת את חוקת ארצות הברית**. בעקבות זאת היא הפכה **סמל התנועה לזכויות האזרח בעקבות נחישותה והאומץ שלה**. היא זכתה להרבה אותות כבוד, למשל הנשיא ביל קלינטון העניק לה מדליית כבוד נשיאותית, הוענקה לה מדליית זהב של הקונגרס והוחלט לקרוא קטע דרך על שמה בעיר סנט לואיס שבמיזורי. רוזה פארקס נפטרה ב-24 באוקטובר 2005 בגיל 92. מידי שנה, ביום הולדתה 4 בפברואר, נחגג לזכרה יום מיוחד. ב-1 בדצמבר, יום סירובה של פארקס לפנות את כיסאה באוטובוס, מצוין גם הוא.

חוקי ג'ים קראו- חוקי מדינה בעיקר בדרום ארצות הברית שנחקקו לאחר מלחמת האזרחים (מלחמה שתוצאותיה היו ניצחונות של איחוד וביטול העבדות). לפיהם, נדרשה הפרדה גזעית בכל המקומות הציבוריים, למשל הפרדה בבתי ספר, בתחבורה הציבורית, במסעדות ובברזיות. החוקים הגבילו את זכויות האזרח ואת חירות הפרט של האפרו-אמריקאים. הם נקראים כך מכיוון שג'ים קראו היה כינוי לעגני לאדם שחור בארצות הברית. חוקים אלו הובילו למחאת שחורים בהנהגתו של מרטין לותר קינג.

"הזיכרונות מהחיים שלנו, מהעבודה שלנו, מהחסידי שלנו, יאשיכו באחרינו"

קראו, סיכמו, צרכו וציצו

ליהי אימאני ופר דהן

כיתה ח

התחייט

טובה אדריאן, מחנכת הכיתה

סמדר טלעד, מורה לעברית ומדריכה למסדר במשה"ח

ב"ה"ס השש שנותי המקיף
בגילה

מכללה טכנולוגית, עיריית י"י, ע"ש אסתר פרייב

פרויקט ליום האישה הבין-לאומי

סטפני ג'ואן אנג'לינה ג'רמנוטה - ליידי גאגא

1986, ארצות הברית, זמרת, שחקנית ופזמונאית

סטפני נולדה במנהטן למשפחה אמידה, בגיל 4 למדה לנגן בפסנתר, בגיל 11 למדה בבית ספר לאמנויות ובגיל 13 כתבה את הבלדה הראשונה שלה. המוזיקה ליוותה אותה מגיל צעיר מאוד. בבגרותה החליטה לעשות משהו חדש בתחום מוזיקת הפופ. ליידי גאגא בנתה תדמית ייחודית דרך שירה ואופן לבושה. היא הצהירה שהאופנה היא מקור לכתיבת השירים. ליידי גאגא זכתה מספר פעמים בתואר אחת הנשים המשפיעות ביותר בעולם בזמר ובבידור.

בעיצוב דמותה הייחודית של ליידי גאגא עזרה לה הזמרת המוכרת ליידי סטארלייט. בעולם שכוכבים לא מעטים תלויים במעצבי תדמית ליידי גאגא נחשבת כמי ששולטת בתדמית שלה כמו ביצירתה האמנותית והתנהלותה הכספית. באוגוסט 2008 יצא אלבומה הראשון the fame הסינגל bad romance הפך לאחד הקליפים הנצפים ביותר בהיסטוריה. כמות הצפיות בו עולה על 783 מיליון צפיות. בשנת 2009 היה מועמד לשישה פרסים בטקס הגראמי והאלבום הפך להצלחה בין-לאומית. בשלב מאוחר יותר בקריירה שלה טענה "אני רוצה לשחרר אנשים מהפחדים שלהם, שירגישו שהם יכולים ליצור את המקום שלהם בעולם". על פי הסופרת נואל וויליאמס, היצירה שלה היא ביקורת מתמשכת על ג'נדר, מיניות ויופי דרך תצוגה של יופי מקובל, שלל תלבושות, חלקם מכוערות, היא משתעשעת בכללים המקובלים של אטרקטיביות. כל אלה גורמים לנו לחשוב מחדש מה זה סקסי, מה זה נשי ומי בכלל קובע. ליידי גאגא מנצלת את הבמה ואת האמנות שלה כדי להשפיע על קהל המעריצים שלה בכל תחומי המגדר כדי לקדם אוכלוסיות מוחלשות, למשל היא גייסה סכום של 200 מיליון דולר למען המלחמה באיידס.

מוזיקת פופ – ז'אנר של מוזיקה פופולרית.

ראשיתה של מוזיקת הפופ בשנות ה-60 של המאה ה-20, מעט אחרי מהפכת הרוק-אנדר-רוול בעשור הקודם. מוזיקת פופ מוצלחת נמדדת במונחים של הצלחה מסחרית. היא מתבצעת על ידי מבצעים צעירים מושכים הלבשים בצורה אופנתית ואשר מסוגלים לרקוד היטב.

"כשאני אומרת אין אף אחת כאו'י ואף פעם לא הייתה ולא תהיה, זו אמירה שאני רוצה שכל אישה צעירה תאמר לעצמה ולאף אחד"

קראו, סיכמו וציטו

בהנחיית

איתי ביטון וצידן אזולאי, ח4

טובה אדריאן, מחנכת הכיתה

סמדר אלפז, מורה לעברית ומדריכה למעמד המסרד החינוך

ביה"ס השש שנתי המקיף
בגילה

מכללה טכנולוגית, ירושלים, ע"ש אסתר גרינברג

BASED ON THE UNTOLD TRUE STORY

פרויקט ליום האישה הבין-לאומי

קתרין ג'ונסון

1918, וירג'יניה, מתמטיקאית

MEET THE WOMEN YOU DON'T KNOW,
BEHIND THE MISSION YOU DO.

קתרין ג'ונסון נולדה בשנת 1918 במערב וירג'יניה. אביה עבד כסוחר עצים, ושיפוצניק ואמה - כמורה. כבר בילדותה התבלטה בכישרונה המדהים במתמטיקה. מכיוון שבית הספר במקום מגוריה לא אפשר לימודים לילדים אפרו-אמריקאים מעל כיתה ג', הוריה שלחו אותה לבית ספר במרחק 125 מייל מביתם. היא הוקפצה מספר כיתות, והחלה ללמוד בתיכון בגיל 10 וסיימה בגיל 14. בגיל 18 נבחרה לאחת משלושת השחורים הראשונים שהורשו ללמוד באוניברסיטת וירג'יניה. סיימה תואר ראשון במתמטיקה ובצרפתית בהצטיינות יתרה. לאחר מכן התחילה לעבוד כמורה למתמטיקה.

ב-1952 נודע לקתרין על מעבדת מחקר בתחום החלל בוירג'יניה. בעקבות זאת היא ובעלה עברו לגור קרוב למעבדה ואחרי מאמצים שנמשכו קרוב לשנה היא הצליחה להתקבל לעבודה במעבדה, כחלק מקבוצה של מספר נשים אפרו-אמריקאיות שהועסקו בתחום של ביצוע חישובים מתמטיים. למרות הקשיים על רקע אפליה גזענית ומגדרית, הצליחה ג'ונסון להתבלט בעבודתה. ב-1959 חישבה את המסלול של משימת החלל המאושרת הראשונה של ארצות הברית במסגרת תכנית מרקורי, בה שוגר לחלל האסטרונאוט אלן שפרד, שמטרתה הייתה להציב אדם במסלול סביב כדור הארץ. היא יצרה תרשימי ניווט אסטרונאוטי שאפשרו לאסטרונאוטים לנווט במקרה של כשל במכשירים האלקטרוניים.

ב-1962 עמד ג'ון גלן לטוס למשימת מרקורי 6, שכללה לראשונה הקפה מלאה של כדור הארץ. זו הייתה גם הפעם הראשונה שבה חישוב הטיסה בוצע על ידי מחשבים אלקטרוניים. גלן לא בטח בטכנולוגיה החדשה וסירב לעלות על הטיול. הוא דרש שקתרין תחשב את המסלול ותוודא שהמחשבים לא טועים. רק אחרי שג'ונסון בדקה את החישוב הסכים גלן לעלות על הטיסה. "אם היא אומרת שזה בסדר, אני מוכן לצאת", אמר.

ב-1969 השתתפה בחישובי המסלול של משימת אפולו 11 לירח. במשך הקריירה שלה בנאס"א השתתפה בתכנית מעבורות החלל ובתכנון המשימות למאדים. ב-2015 העניק לה נשיא ארצות הברית, ברק אובמה, את מדליית החירות הנשיאותית. ב-2016 נקרא על שמה הבניין החדש לחישוביות של נאס"א. באותה שנה יצא לבתי הקולנוע סרט "מאחורי המספרים" המבוסס על סיפור חייה.

נאס"א נוסדה ב-1958, והיא סוכנות החלל של ארצות הברית. NASA - מנהל האווירונאוטיקה והחלל הלאומי, החליפה את הסוכנות הלאומית לאווירונאוטיקה. מאז הקמתה אחראית לכל תכניות החלל של ארצות הברית. מבין הישגיה הבולטים ביותר - שיגור האסטרונאוט האמריקאי הראשון לחלל במסגרת תכנית מרקורי. משרדה המרכזי של נאס"א הוא בושינגטון הבירה.

"לפקחת את הצניינים, לידויים, עצבור נשים, אחרות, זאת הייתה התעללות."

קראו, סיכמו, צרכו וציצו

יובל שרפאל ונצח כהן

כיתה ח

הפנחיות

טובה אדריאן, מחנכת הכיתה

סמדר אלפז, מורה לעברית ואדריכה למסדר חמשה"ח

ביה"ס השש שנתי המקיף
בגילה

מכללה טכנולוגית, עירוני י"ז, ע"ש אסתר גרינברג

פרויקט יום האישה הבין-לאומי

רחל כהן כגן

1888-1982, ילידת רוסיה, פוליטיקאית

רחל חותמת על מגילת העצמאות

רחל כהן כגן (לוברסקי), נולדה ב 19 בפברואר 1888 באודסה וגדלה במשפחה יהודית מסורתית-ציונית. היא למדה בגימנסיה באודסה ובאוניברסיטאות אודסה ופטרבורג, וסיימה במגמת מתמטיקה.

בשנת 1919 עלתה לארץ ישראל. היא הייתה חברת כנסת ויושבת ראש ארגון ויצ"ו (ארגון נשים ציוני בין-לאומי). **רחל כגן ואליה מאיר היו שתי הנשים היחידות החתומות על מגילת העצמאות.**

מגיל צעיר חונכה לציונות. אביה היה אחד ממייסדי תנועת "חובבי ציון". בשנת 1921 עברה לירושלים, שם הייתה כבת חסותה של הנרייטה סאלד בויצ"ו. היא התחילה כחברה בארגון ולאחר מכן הפכה ליושבת ראש הארגון. בתחילת דרכה הקימה את טיפת חלב. ברשימה לבחירות העירוניות נבחרה לעמוד בראש תיק רווחת היהודים בעיריית חיפה. בנוסף נבחרה מטעם ויצ"ו כנציגה היחידה שמונתה לכנסת. כבר אז נלחמה בעד זכויות המשפחה ושוויון האישה והציעה את "חוק המשפחה ושוויון האישה". הצעתה נפסלה, ומאוחר יותר נידונה שוב ונעשו בה שינויים. רחל התנגדה להם ובעקבות זה התפטרה מהכנסת. במשך עשר השנים כיהנה כיושבת ראש ארגון ויצ"ו. ובשנת 1961 נבחרה לכנסת החמישית מטעם המפלגה הליברלית וכיהנה בה במשך ארבע שנים. שנים לאחר מכן הוצע חוק אשר מבוסס על החוק שהציעה משנת 1951. במשך כל חייה נלחמה למען זכויות האישה בישראל ובנוסף לחוק שהציעה היא טענה כי יש להחרیف בענישה על אלימות גברים במשפחה ופתרון למסורבות גט. כמו כן היא דאגה למגזרים ולמיעוטים שונים. היא סייעה בהקמת ספריית ויצ"ו ניידת והלשכה ליעוץ משפטי לענייני משפחה של יוצאי ויצ"ו. כנשיאת כבוד של ויצ"ו הקימה את הקרן לידידות למען נזקקים יוצאי ויצ"ו. **כיום נתחבטת בחלוצה ציונית פאניסיטית שפזכותה קודם משפחותיות אצאון של הנשים בישראל.** כהוקרה למעשיה קראו על שמה רחובות בשם: "רחל כגן" בחיפה, ברעננה ובראשון לציון.

מגילת העצמאות- היא המסמך המכריז על הקמת מדינת ישראל. את המגילה הקריא דוד בן גוריון בטקס הכרזת העצמאות ביום שישי ה"א באייר תש"ח, 14 במאי 1948. כמחצית ממגילת העצמאות מוקדשת להצגת הבסיס ההיסטורי, המוסרי והמשפטי לחידוש העצמאות היהודית בארץ ישראל ולהקמתה של מדינת ישראל. 37 חותמים יש במגילת העצמאות, מתוכם רק שתי נשים.

שר המשפטים, פנחס רוזן, אמר בהספדה:

"הדור הצעיר שאף היוג פצאים רבות: מהי ציונות? מי הוא ציוני?"

להם אני אומר: רחל כגן - הנה לכם ציונות!"

קראו, סיכמו, צרכו וציפו

אריאל איננה וצידו אל

כיתה ח

הפחית

טובה אדריאן, מחנכת הכיתה

סמדר אלעד, מורה לעברית ומדריכה למסדר במשה"ח

ביה"ס השש שנתי המקיף
בגילה

מכללה טכנולוגית, עירוני י"ז, ע"ש אסתר גרינברג

פרויקט ליום האישה הבין-לאומי

אמילי ויילדינג דייוויסון

1872 – 1913, אנגליה, סופרג'יסטית

אמילי נולדה למשפחה ממעמד הביניים בבלקהית' שבאנגליה. אביה היה איש עסקים ואמה עקרת בית. באפריל 1885 החלה אמילי ללמוד ביולוגיה, כימיה וספרות אנגלית באוניברסיטת אוקספורד ועברה את המבחנים בהצלחה. באותה תקופה נשים לא הורשו לקבל תעודת בוגר, לכן עברה אמילי לאוניברסיטת לונדון ושם סיימה את לימודיה.

אמילי האמינה שלנשים מגיעה זכות הבחירה, ולכן הצטרפה לגוף בשם "איחוד הנשים החברתי פוליטי" שפעל למען הענקת זכויות לנשים. היא פעלה בניגוד להנחיות האיגוד. אמילי נעצרה ונאסרה פעמים רבות. בתקופת המאסר שבתה רעב ואולצה לעבור הזנה בכפייה. היא הסבירה את מעשיה בטענה כי חשבה ש "טרגדיה אחת גדולה יכולה להציל רבות אחרות". ב-4 ביוני 1913 אמילי הלכה לדרבי של אפסום ונעמדה בסמוך לגדר המסלול. דייוויסון נכנסה למסלול ונעמדה מול הסוס של המלך ג'ורג' החמישי. היא הניפה ידיה בניסיון לתפוס את רסן הסוס במטרה לתלות את דגל הסופרג'יסטיות כאות מחאה לשוויון זכויות, אך נרמסה והובלה לבית החולים באפסום כשהיא סובלת מזעזוע מוח. כעבור ארבעה ימים נפטרה מפצעה. בטקס ההלוויה השתתפו עשרות אלפי אנשים. דייוויסון הפכה לאחת מהנשים המשפיעות ביותר של התנועה הסופרג'יסטיות. היא הקריבה את חייה למען המאבק. בשנת 1918 החליטה הממשלה הבריטית להעניק זכות בחירה לנשים מעל גיל 30 בלבד (כשכל הגברים מעל גיל 21 קיבלו זכות בחירה). זכות הצבעה לכל הנשים מעל גיל 21 ניתנה רק עשור מאוחר יותר בשנת 1928.

סופרג'יזם - תנועה עולמית שנאבקה למען שוויון זכויות אזרחי לנשים ובעיקר על זכות להצביע ולהשתתף בבחירות דמוקרטיות. התנועה פעלה בסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה ה-20 והובילה לשינויים מהותיים ביחס לנשים ובמעמדן המשפטי במדינות רבות.

"אנשים, ולא אילוסטרי"

קראו, סיכמו, צרכו וציצו

צאת מאכא וסי פרידלנדר

כיתה ח

הפנחית

טובה אדריאן, מחנכת הכיתה

סוזן אלצה, מורה לעברית ומדריכה למאגר במשה"ח

ב"ה"ס השש שנותי המקיף
בגילה

מכללה טכנולוגית, עירוני י"ז, ע"ש אסתר גרינברג

פרויקט ליום האישה הבין-לאומי

סטפניה וילצ'ינסקה

1886 – 1942, ורשה, מנהלת בית היתומים

סטפניה וילצ'ינסקה נולדה למשפחה יהודית אמידה. לאחר סיום לימודיה במדעי הטבע באוניברסיטה בשנת 1909 פגשה את יאנוש קורצ'אק והחלה לעבוד אתו. תחילה בהתנדבות במעון לילדים יהודים יתומים, וחודשים לאחר מכן הפכה למנהלת המעון לצדו של יאנוש קורצ'אק וביחד ניהלו את בית היתומים.

עיקר פועלה של סטפניה היה בבית היתומים. שם הייתה כאם לילדים ודמות להערכה. בית היתומים פעל בשנים 1912 - 1942, וחינוך הילדים בו נעשה בשיטות פדגוגיות חדשניות. סטפניה הייתה חלק בלתי נפרד מחיי היתומים, היא דאגה להם בחיי השגרה וגייסה תרומות. בשנת 1931 ביקרה בקיבוץ עין חרוד, אך שבה לפולין כשהחלו להגיע ידיעות מדאגות על גורל היהודים. היא הייתה דמות משמעותית בעבורם. היא ויאנוש קורצ'אק היו שותפים לעשייה, והגשימו יחד את מטרתם המשותפת **לדאוג לילדים הנטושים של הקהילה היהודית**. עם הכיבוש הנאצי, הצליחו אנשי עין חרוד לארגן לילצ'ינסקה אפשרות לעזוב את פולין, אך היא סירבה לברוח. ב-5 באוגוסט 1942 הגיעו הגרמנים לבית היתומים, כדי לקחת אותם למחנה ההשמדה טרבלינקה. קורצ'אק וסטפניה הלכו עם היתומים אל מותם.

שנת 2012 צוינה בפולין כשנת קורצ'אק. זו הייתה הזדמנות לספר את סיפור חייה של סטפניה וילצ'ינסקה, כדי להוציא לאור את דמות הגיבורה הנסתרת הזאת. ד"ר אבי צור, חבר במכון החינוך הישראלי על שם יאנוש קורצ'אק תוהה מדוע גם בסלעי הקהילות להנצחה בטרבלינקה חרוט "יאנוש קורצ'אק והילדים" בלבד... סמוך לנטף נחנך בשנת 1995 יער זיכרון ליהדות פולין במלאת חמישים שנה לסיום מלחמת העולם השנייה. ביער אבן הנצחה ליאנוש קורצ'אק ולעוזרתו וילצ'ינסקה. היא מעולם לא נישאה, אך נראה שבניגוד לקורצ'אק, שטען שילד מבשרו הוא בזבוז זמן, סטפניה הצטערה על כך שלא הביאה ילדים.

"היא הקריבה את חייה למען הילד היהודי והקדישה לו את מיטת כשרונותיה, תשואת הלב, וניסיונה - והנה משום מה שכחו אותה". (יצחק צוק, חניך בבית היתומים (ערד))

בית היתומים היהודי בוורשה פעל במשך 30 שנה. הוא עבר בנינים שונים מספר פעמים, עד לסגירתו, כאשר נלקחו הילדים וסגל העובדים למחנה ההשמדה טרבלינקה. בית היתומים היווה ניסיון ראשון, מוצלח וממושך בחינוך דמוקרטי בעולם.

הפנחית קראו, סיכמו, צרכו וציצו

סופה אדריאן, מחנכת הכיתה

סקד לרצואו ומה כהן

סמדר גלצד, מורה לצעירות ומדריכה למש"ח

כיתה ח

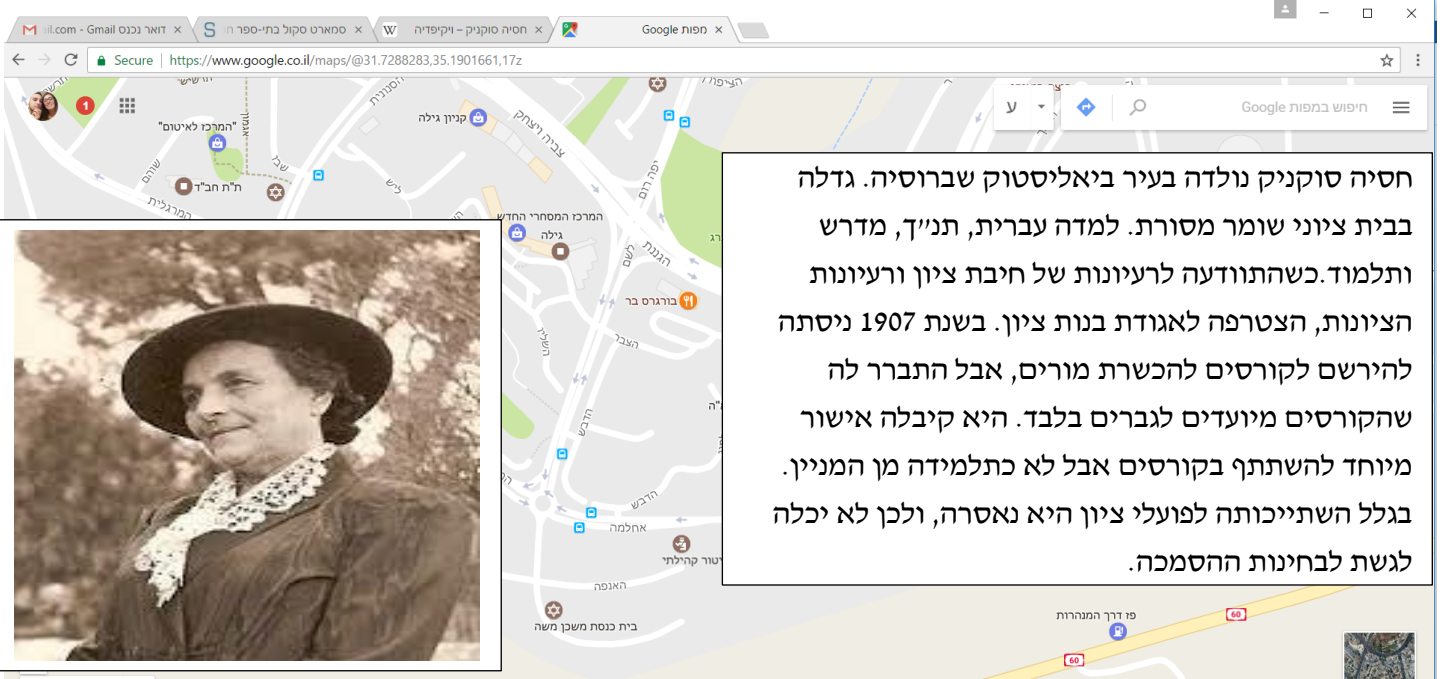
ביה"ס השש שנתי המקיף
בגילה

מכללה טכנולוגית, עירוני י"ז, ע"ש אסתר גרינברג

פרויקט ליום האישה הבין-לאומי

חסיה סוקניק

1889 – 1968, רוסיה, אשת חינוך

חסיה סוקניק נולדה בעיר ביאליסטוק שברוסיה. גדלה בבית ציוני שומר מסורת. למדה עברית, תנ"ך, מדרש ותלמוד. כשהתוודעה לרעיונות של חובת ציון ורעיונות הציונות, הצטרפה לאגודת בנות ציון. בשנת 1907 ניסתה להירשם לקורסים להכשרת מורים, אבל התברר לה שהקורסים מיועדים לגברים בלבד. היא קיבלה אישור מיוחד להשתתף בקורסים אבל לא כתלמידה מן המניין. בגלל השתייכותה לפועלי ציון היא נאסרה, ולכן לא יכלה לגשת לבחינות ההסמכה.

חסיה סוקניק הייתה גננת, מנהלת סמינר המורות בירושלים ומפקחת על גני הילדים בעיר, פעילת ציבור, חברת ועד הקהילה בעיר ולוחמת לשוויון זכויות הנשים. היא השתייכה לוועד הירושלמי להתאחדות נשים עבריות לשוויון זכויות בארץ ישראל. האגודה הראשונה בירושלים פתחה שיעורי עברית לנשים, ארגנה קורסים ללימוד מקצועות לנערות וערכה שיחות והרצאות. כשעלה הדיון בנוגע לשאלת זכותן של הנשים לזכות בחירה נוצר צורך בפעולה משותפת. סוקניק נמנתה עם חמש חברות הוועד הירושלמי שביצעו את האיחוד, ביחד עם ד"ר רוזה וולט-שטראוס, ד"ר מרים נופך, אסתר ייבין ושרה עזריהו. ההתאחדות הגדירה את עצמה כארגון א-מפלגתי ומטרתה הייתה מאבק לשוויון זכויות נשים בסיסמה "חוקה אחת ומשפט אחד לאיש ולאשה".

גן הילדים הראשון של חסיה הוקם בירושלים בשכונת זיכרון משה אחרי מלחמת השפות, כשכל הגנים שהוקמו קודם לכן, שמרו על טהרת העברית.

מלחמת השפות: הייתה סערה ציבורית שהתרחשה בארץ ישראל ב-1913 סביב מקומה של העברית המתחדשת במערכת החינוך היהודי בארץ. מאבק זה, שהתנהל כנגד חברת "עזרה" של יהודי גרמניה, היה חריג בהשפעתו, ומשמש כסמל לניצחון ההתחדשות היהודית הלאומית ותחיית הלשון העברית.

"אין מחנכת כנה צריכה למסור לחניכיה דברים של אמונה ואסורת, אלא דברים שהיא עצמה מאמינה בהם בלבד ואנשים."

קראו, סיכמו, ערכו וציטטו

אליה מלצב ואפיצד זכריה

כיתה 4

הנהגות

טובה אדריאן, מחנכת הכיתה

סמדר מלצב, מורה לעברית ומדריכה למאגר במשה"ח